

Wychowanie ku wartościom – szanse i zagrożenia

[...] Jest szczególna odpowiedzialność za słowo, które się wypowiada, bo one mają moc świadectwa: albo świadczą o prawdzie, albo są dla człowieka dobrem, albo też nie świadczą o prawdzie, są jej zaprzeczeniem i wtedy są dla człowieka złem, chociaż mogą być tak podawane, tak preparowane, ażeby robić wrażenie, że są dobrem [...]

Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy Świętej w Olsztynie
6 czerwca 1991 r.

Poznanie i przyjęcie systemu wartości jest fundamentalnym zadaniem rozwojowym każdego człowieka w drodze ku pełni człowieczeństwa. Wartości preferowane przez współczesną młodzież są ciągłym przedmiotem nie tylko rozważań, ale i krytyki. Jako oczywistość należy uznać fakt, że postawy młodych odzwierciedlają tendencje dominujące w społeczeństwie. Niestety w polskiej rzeczywistości społecznej panuje obecnie chaos wartości, który wydaje się dominować w sferze politycznej, środkach masowego przekazu, a niekiedy również w edukacji. Pociąga to za sobą dezorientację aksjologiczną młodego pokolenia. W tej sytuacji młodzi w szczególny sposób potrzebują mądrych pedagogów, którzy pomogą im w procesie budowania systemu wartości i osiągnięciu dojrzałości osobowej. By nauczyciele mogli w pełni i efektywnie uczestniczyć w procesie wychowania dzieci i młodzieży ku wartościom, a także uzyskać wgląd w nastawienia aksjologiczne współczesnych wychowanków, dynamikę wartości oferowanych przez współczesną cywilizację oraz w sposób świadomy i odpowiedzialny dokonać, we współpracy z rodzicami, wyboru modelu wychowania ku wartościom Podlaski Kurator Oświaty ogłosił grant na temat „Wychowanie ku wartościom – szanse i zagrożenia”.

Konsultantki Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Łomży uznając, że wychowanie aksjologiczne jest jednym z kluczowych obszarów wychowania i wymaga budowania wspólnoty wychowującej opartej o zasady podmiotowości, ciągłości i jedności oddziaływań wychowawczych opracowały program i zrealizowały konferencję „Wychowanie ku wartościom – szanse i zagrożenia”, która odbyła się w dniu 26 listopada 2015 r. w Wyższej Szkole Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica w Białymstoku. Uczestnikami konferencji byli nauczyciele szkół i placówek oświatowych z terenu województwa podlaskiego.

Autorki programu konferencji miały na celu zachęcenie uczestników do refleksji nad problematyką dotyczącą roli szkoły, nauczycieli, rodziców i szeroko rozumianego środowiska,

w wychowaniu ku wartościom. Z uwagi na przyjętą formę realizacji zadania, oferta obejmowała swoim zakresem najbardziej kluczowe obszary tematyczne, dotyczące: wychowania ku pełni człowieczeństwa, modeli wychowania młodzieży ku wartościom, wychowania ku wartościom w nauczaniu Jana Pawła II.

Ks. dr Jacek Czaplicki w wykładzie zatytułowanym „Wychowanie ku pełni człowieczeństwa wyzwaniem współczesnej edukacji” zwrócił uwagę na różne koncepcje człowieka, które są podstawą procesu wychowania. Dokonał także analizy elementów współczesnego wychowania oraz zagrożeń cywilizacyjnych w kontekście wyzwań, jakie stają przed współczesną edukacją.

Profesor Elżbieta Osewska prezentując modele wychowania młodzieży określiła rolę wychowanka i wychowawcy oraz rodziny. Zaproponowała kilka modeli wychowania do wartości, takie jak: 1. Przekaz wartości. 2. Wskazywanie i wdrażanie wartości. 3. Wyjaśnienie wartości. 4. Rozwój wartości. 5. Komunikowanie wartości. Formowanie cnót.

Ks. profesor Józef Stala dokonał pogłębionej analizy tekstów Jana Pawła II w kontekście wychowania do wartości, a szczególności troskę Papieża Jana Pawła II wskazujące na właściwe ujęcie osoby jako fundamentu procesu wychowania, znaczenia wychowania do życia w rodzinie, narodzie, Kościele oraz potrzebę tworzenia cywilizacji miłości.

W programie konferencji poza rozważaniami natury teoretycznej, uwzględnione zostały propozycje praktycznych rozwiązań wychowania ku wartościom, realizowanych w rzeczywistości szkolnej. Zaprezentowane na konferencji przykłady dobrych praktyk to: „Wykorzystanie sztuki w procesie wychowania do twórczości i piękna na przykładzie przedsięwzięć realizowanych w Publicznym Gimnazjum nr 9 w Łomży im. Rodziny Lutosławskich w Łomży” oraz „Wychowanie do solidarności w szkole na przykładzie przedsięwzięć realizowanych w II Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Konopnickiej w Łomży.

Artykuł opracowały: konsultant ds. wychowania i profilaktyki Hanna Waszkiewicz,
konsultant ds. szkolnictwa zawodowego Iwona Puciłowska.